

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

EXAMENSARBETE

Programmet i Mänskliga rättigheter

Kandidatuppsats 2018

”I am Mokgadi Caster Semenya. I am a woman and I am fast.”

En filosofisk analys om rättvisa inom elitidrotten i förhållande till IAAF:s
regelverk gällande kvinnor med könsavvikelse (DSD)

Författare: Christabel Palacios Ibañez

Handledare: Susanne Wigorts Yngvesson

Enskilda högskolan Stockholm

Tack Kajsa för all din hjälp och uppmuntran under uppsatsens gång.

Tack Anna för ditt stöd och din expertis.

Tack Susanne för din handledning.

Förkortningar:

HRW	<i>Human Rights Watch</i>
IAAF	<i>International Association of Athletics Federations</i>
IOC	<i>International Olympic Committee</i>
CAS	<i>Court of Arbitration for Sport</i>
DSD	<i>Disorder of Sex Development</i>
Nmol/L	<i>Nanomoles Per Litre</i>
ESK-rättigheter	<i>Ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter</i>

Abstract

The aim of this thesis has emphasised on justice within the regulation constructed by The International Association of Athletics Federations (IAAF) concerning the eligibility for the female classification (athletes with Difference of Sex Development). Different arguments in IAAF:s regulation has been examined throughout a philosophical analysis to examine the validity of the regulation. The IAAF:s regulation validity is examined through the capabilities approach, which aims to promote individual justice of an individual and what the individual can become to her fullest. The other theory of justice originates from utilitarianism which is a type of justice that aims to bring the most fortune to the greatest amount of people. IAAF:s regulation is a governing tool which controls participation of female athletes in the elite level sport in races at international competitions. The women who get affected by its implementation are women who suffer from DSD (Disorder of Sex Development). The regulation requests that women with DSD, who develop higher amount of testosterone than the average woman, must undergo medication to participate in international competitions in different races. The effect of the medication results in the deterioration of their natural physiological health. IAAF considers it necessary since some women with DSD has an advantage in comparison to the average female athletes in the same race events. Throughout the capabilities approach this may seem as an unjust type of regulation for women with DSD. The theory of utilitarianism may see it as justice for the majority of female athletes. When applying these two types of justice, the capabilities approach and utilitarianism, the result will differ. The sports organisation IAAF has also been compared to other sports organisations. The comparison lies within what sport aims to be for the athlete. Before beginning with the analysis, the history of different control mechanism of the female athletes' bodies will be presented to show the reader the complexity that lies in the female category of elite sports level.

Engelsk titel

A Philosophical Analysis Surrounding Justices Within the Elite Sports Level in Relation to IAAF:s Regulations Concerning Women With Disorder of Sex Development

Nyckelord

Rättvisa; Internationella friidrottsförbundets (IAAF); DSD; Mänskliga rättigheter; Medicinering;

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	6
1.1	Disposition	7
1.2	Bakgrund	7
1.2.1	Bakgrund till Caster Semenya fallet	9
1.3	Syfte och frågeställning	10
1.3.1	Syfte.....	10
1.3.2	Frågeställning	10
1.3.3	Analysfrågor	10
1.4	Tidigare forskning	10
1.5	Metod och material.....	11
1.5.1	Metodval och praktiskt genomförande	11
1.5.1.1	Metodkritik.....	12
1.5.2	Material.....	12
1.5.3	Avgränsningar	13
1.5.4	Centrala begrepp.....	13
1.6	Teori.....	14
1.6.1	Teorier om rättvisa.....	14
1.6.2	Främja förmågor	14
1.6.3	Utilitarismen	17
2	Regler och stadgar inom sport	19
2.1	International Association of Athletics Federations (IAAF)	19
2.2	Riksidrottsförbundets stadgar	20
2.3	Europarådets sportstadgar.....	21
3	Analys.....	22
4	Sammanfattning	29
5	Käll- och litteraturförteckning	32
5.1	Böcker	32
5.2	Elektronisk media.....	32
5.3	Vetenskapliga artiklar.....	33

1 Inledning

Ämnet som uppsatsen berör handlar inte enbart om införandet av IAAF:s (International Association of Athletics Federation) regelverk (Eligibility Regulations for the female classification (Athletes with Difference of Sex Development) som ska främja rättvisa för kvinnorna inom elitlöpning, utan även om vilka andra faktorer som påverkas av IAAF:s regelverk. För det första finns olika teorier om rättvisa och skaparna av IAAF:s regelverk har valt att utgå från ett teoretiskt perspektiv som anses främja rättvisa för flest deltagare. Om regelverket ställs i ljuset av en annan teori riskerar regelverket att framstå som orättvist. Uppsatsen ämnar undersöka hur de olika teorierna styrker samt strider mot regelverket.

Huvudsyftet för IAAF:s regelverk är att tydliggöra hur elitkvinnornas deltagande ska ske och hur en del kvinnor måste underkasta sig regelverket för att få tävla i stora internationella sammanhang.

Att IAAF:s regelverk angående könsavvikelser har blivit aktuellt är främst genom en händelse som inträffade under världsmästerskapen i Berlin år 2009 där en av deltagarna blev ifrågasatt om sitt kön. Deltagaren var Caster Semenya som i den tävlingen vann guld. Kring Semenyas vinst uppstod diskussioner angående hennes utseende och prestation. Istället för att imponeras av hennes styrka och snabbhet, som fallet blev när Usain Bolt samma år slog världsrekordet i löpning¹, resulterade hennes vinst i en stor diskussion kring hennes könstillhörighet där medtävlade upprördes och uttalade sig nedvärderande om henne i media.

Baserat på hennes utseende hävdade många att hon var en man och att hon därför skulle förbjudas att tävla i den kvinnliga kategorin. Under en intervju där flertalet guldmedaljörer fick frågan om sina prestationer fick Semenya frågan om vad hon ansåg kring diskussionerna om att hon var en man. Det som är intressant när det kommer till frågan om hon är man eller kvinna är osynliggörandet av att kön kan ta sig olika fysiska uttryck. Det blir inte tydligare än inom sporten att det finns en uppfattning att kön endast finns i två olika kategorier, kvinnor och män. Inom media verkar även där kunskapen om olika könsvariationer vara begränsad.²

IAAF:s regelverk skapar inte enbart diskussioner om rättvisa utan även om anpassning kring normer och om hur olika kön kan avvika från vad vi anser som norm. Samtidigt frångår regelverket ett av huvudsyftena inom idrotten vilket är att främja fysisk hälsa och kondition hos individen. Det är tydligt att IAAF via regelverket förespråkar att en del deltagare måste medicineras. Det leder till att atleten får nedsatta fysiska förutsättningar jämfört med dennes grundförutsättningar vad gäller att nå sin topprestation.

Rättviseteorierna som uppsatsen kommer utgå från är teorier som förespråkar rättvisa för flest antal individer samt en teori om att uppnå social rättvisa genom främjandet av individers förmågor.

---

¹ Jonatan Fast, "Usain Bolt slog nytt världsrekord", Aftonbladet.se, 16 augusti 2009

² Ludvig Holmberg, "Är hon en man eller en kvinna?", Expressen.se, 5 augusti 2017

1.1 Disposition

I inledningen får läsaren en introduktion till uppsatsen. Därefter följer en bakgrund kring könstester samt bakgrunden till Caster Semenyas fall. I nästkommande kapitel finns syfte, frågeställningar samt analysfrågor. Därefter följer tidigare forskning där litteratur i uppsatsen presenteras. Vidare i uppsatsen återfinns metod och materialgenomgång samt metodkritik, avgränsningar och centrala begrepp. I nästkommande kapitel presenteras teorier. I kapitel 2 återfinns regler och stadgar inom sport. I kapitel 3 presenteras analysen därefter följer en sammanfattning. Uppsatsen avslutas med litteratur och källförteckning.

1.2 Bakgrund

IOC (International Olympic Committee) var den första kommittén inom idrott som började utföra tester för att definiera kön på atleter redan år 1920. Testerna utfördes i form av psykologiska tester som sedan övergick i kroppsliga undersökningar och kontroller av kromosomer.³ Kontroll av den kvinnliga kroppen är inget nytt fenomen inom elitidrotten. En av anledningarna till att IOC började med dessa kontroller var för att upptäcka bedragare, som i det här fallet skulle vara män utklädda till kvinnor, och riktade då in sig på kvinnor som hade fler manliga drag än kvinnliga.⁴ Genom åren blev det här tillvägagångssättet en systematisk metod som uteslöt atleter, som var för snabba, starka eller okvinnliga, från elitidrotten. Testerna utvecklades år 1966 till en undersökning av den fysiska kroppen där atleterna skulle stå nakna i led för att bli undersökta av olika läkare. Testerna följdes senare upp genom en kontroll av kromosomer. IAAF (Internationella friidrottsförbundet) följde IOC:s arbetssätt med att kontrollera den kvinnliga kroppen. IAAF och IOC frångick sin ursprungliga tanke om att upptäcka män bland kvinnor. De började istället fungera som en kontrollmekanism av den kvinnliga kroppen.⁵ Under Europeiska mästerskapen 1966 och Panamerikanska spelen 1967 fick kvinnliga atleter genomgå en fysisk undersökning där 243 atleter deltog. Av de 243 atleterna så var det sex stycken som inte ansågs kunna tävla under den kvinnliga kategorin på grund av att atleterna inte ansågs vara kvinnor.⁶

Genom dessa kontroller har IAAF och IOC upptäckt idrottare vars kön avviker från normen. Några av de avvikelserna har senare kommit att benämnas DSD (Disorders of Sex Development). Vissa kvinnor med DSD har förbjudits att delta i tävlingar trots att inga bevisade fördelar utifrån sitt tillstånd hittas.⁷

Förutom IOC så började även IAAF att utforma policys angående könsbedömningar och fortsatte därför att ägna sig åt könsbedömningar. År 1968 utvecklades IOC:s arbete till att utvärdera atleters kön. IOC använde ”The Barr body chromosomal test” för att ytterligare

³ Lindsay Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*. University of Illinois, Urbana, 2016, s.1-2.

⁴ Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*, s.2

⁵ Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*, s.1-2

⁶ Ambrois Wonkham, Karen Fieggen & Raj Ramesar, ”Beyond the Caster Semenya Controversy: The Case of the Use of Genetics for Gender Testing in Sports, 8 sep 2010, s.546

⁷ Laura Hercher, ”Gender Verification: A Term Whose Time Has Come and Gone”, National Society of Genetic counselors, 8 sep 2010 s.553

undersöka kvinnor och inte endast förlita sig på den visuella kroppens utformning. The Barr body chromosomal test användes fram till 1992. Testet var ett tekniskt instrument som utgick från kromosomuppsättningen hos individen.⁸ Den identifierar celler med två X-kromosomer.

Människor består oftast av 46 kromosomer sammanförda i två par om 23 kromosomer. Av dessa är två könskromosomer som avgör könet på människor. Kvinnor anses ha XX kromosomer (46, XX) och män XY- kromosomer (46, XY).⁹ Utifrån The Barr body chromosomal test gjorde man bedömningen att XXY-bärande individer fick tävla med kvinnor trots att de hade manliga attribut. Atleter som hade kvinnliga attribut, i form av kvinnliga könsorgan, men signalerade 46, XY inte fick tävla.¹⁰ En del av kvinnorna ville inte utsätta sig för undersökningarna eller allmän granskning av kroppen. Därav valde vissa atleter under denna tid att låtsats som att de ådragit sig skador medan andra valde att dra sig ur sporten helt.¹¹

År 1992 ersattes The Barr body chromosomal test med PCR testet (polymerase chain reaction) som undersökte SRY-genen. SRY metoden fungerade genom en sökning av Y-kromosomen i DNA. Förekomst av SRY i DNA signalerade att atleten var man och frånvaro av SRY signalerade att atleten var en kvinna.¹² IOC frångick testerna från kromosomuppsättningen och började utföra tester från DNA. PCR testerna kunde i vissa fall ge utslag som var falska och kvinnorna vars tester visade positivt hade inga fysiska fördelar vilket var testets huvudsyfte att avgöra.¹³ Det som senare ansågs problematiskt med denna typ av undersökning var att när testet visade resultat av att en atlet hade 46,XX och såg ut som en kvinna med ett kvinnligt yttre könsorgan, kunde även atleten ha androgener som producerade testosteron i kroppen som sedan gav en fysisk fördel. Androgener är ett samlingsnamn för alla hormoner som har manliga könshormoneffekter, en av effekterna är testosteron som ger individer fysiska fördelar i form av styrka.¹⁴

År 2000 ersatte IOC sina tester och tog till medicinska experter som skulle bedöma könstillhörigheten hos de kvinnliga atleterna. Experterna bestod av gynekologer, läkare inom genetik, endokrinologer samt psykologer. Trots att IOC på senare tid upphörde med de olika testerna för att avgöra kön så har IOC fortfarande rätt att vid misstanke testa en atlet. IAAF tog efter IOC och slutade med regelbundna tester. År 2006 utvecklade IAAF en policy angående könsverifiering. Inom den policyn så tilläts atleter med olika syndrom att få tävla men endast om syndromet inte gav en fysisk fördel. Det var 2006 års policy av IAAF som rådde under världsmästerskapen i Berlin 2009 när Caster Semenya vann guld.¹⁵

---

⁸ Shari L. Dworkin, & Cheryl Cooky, "Policing the Boundaries of Sex: A Critical Examination of Gender Verification and the Caster Semenya Controversy", 15 jan 2013, s.104

⁹ Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*, s.4

¹⁰ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.105

¹¹ Wonkham, Fieggen & Ramesar, *Beyond the Caster Semenya Controversy*, 8 sep 2010 s.546

¹² Wonkham, Fieggen & Ramesar, *Beyond the Caster Semenya Controversy*, 8 sep 2010, s.546

¹³ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.105

¹⁴ Aleksander Giwercman & Yvonne Lundberg Giwercman, "Androgenreceptorn och testosteronets effekter" *Lakartidningen*.se 22 sep 2009 Nr.39

¹⁵ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.105

Den 29 maj 2018 presenterade IAAF ett nytt regelverk gällande atleter med DSD¹⁶, tanken var att regelverket skulle träda i kraft 1 november 2018 men sköts fram eftersom IAAF:s regelverk ska tas till prövning i CAS-domstolen (Idrottens skiljedomstol). Det var Semenya som drev fallet till domstol då hon anser att det är ett orättvist regelverk.¹⁷

1.2.1 Bakgrund till Caster Semenya fallet

Under världsmästerskapen i friidrott i Tyskland 2009 sprang Mokgadi Caster Semenya först in i mål och vann därmed guld inom löpning på 800 meter. Hon slog sitt personliga rekord med 7,5 sekunder men låg under världsrekordet med 2 sekunder.¹⁸ Det som skulle komma att bli Semenyas största seger och prestation hittills överskuggades av en omvälvande diskussion om hennes könstillhörighet.

Semenya kommer ursprungligen från Sydafrika, Limpopo. Hon identifierar sig som kvinna och det gör även hennes närstående, familj och vänner. Talesmän inom idrotten har uttalat sig om att hon är kvinna.¹⁹ Trots det kvarstår misstankar kring om hon är kvinna.

Kort efter hennes seger i Berlin ifrågasattes Semenyas könstillhörighet vilket även utreddes av IAAF. Enligt IAAF drevs undersökningen av två anledningar, dels gällde det Semenyas relativt förbättrade prestanda vilket de misstänkte kunde vara dopingrelaterat. Det andra skälet var att en sydafrikansk nyhetsblogg som hävdade att Semenya var en så kallad hermafrodit.²⁰ Det vill säga att hon hade båda könen. Inom media antogs anledningen till undersökningen vara att IAAF ansåg att hon hade för muskulär kropp samt en för djup röst för att vara kvinna.²¹ Resultaten av undersökningen presenterades aldrig för allmänheten. Undersökningen ansågs både för integritetskränkande och inte vara särskilt diskret utförd.²²

Enligt sydafrikanska idrottsdepartementet ingick Semenya ett avtal med IAAF om att få behålla guld och prispengarna. Det var däremot inget som bekräftades av IAAF.²³

Under intervjuer har Semenya uttalat oro gällande IAAF:s regelverk. Semenya menar att implementeringen av regelverket kan resultera i farliga konsekvenser i form av att avskräcka unga kvinnor med DSD från idrotten. Semenya poängterar att hon inte driver fallet till CAS-domstolen för hennes egen skull eftersom hon redan uppnått målet att bli världsmästare. Enligt Semenya så driver hon frågan till CAS-domstolen med hjälp av sydafrikanska

---

¹⁶ International Association of Athletics Federations; Eligibility Regulations for the Female Classification (Athletes With Differences of Sex Development), IAAF.org, 23 apr 2018

¹⁷ "Semenya överklagar IAAF:s regler", Svd.se, 18 jun 2018

¹⁸ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.104

¹⁹ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.103

²⁰ Silvia Camporesi & Paolo Maugeri, "Caster Semenya: Sports, categories and the creative role of ethics", 7 jun 2010 s.378

²¹ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.103

²² Camporesi & Maugeri, "Caster Semenya: Sports, categories and the creative role of ethics", 7 jun 2010, s.378

²³ Camporesi & Maugeri, "Caster Semenya: Sports, categories and the creative role of ethics", 7 jun 2010, s.378

friidrottsförbundet för att följande generations kvinnor inte ska påverkas av IAAF:s regelverk.²⁴

1.3 Syfte och frågeställning

1.3.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur olika perspektiv på rättvisa är förenliga med IAAF:s regelverk som styr kvinnor med DSD:s deltagande inom löpning på elitnivå.

1.3.2 Frågeställning

Hur tolkas IAAF:s regelverk i förhållande till rättviseteorierna?

1.3.3 Analysfrågor

1. Vad finns det för formulerade mål inom idrotten och hur förhåller sig IAAF:s regelverk till det?
2. Vilken rättviseteori är mer förenlig med IAAF:s syn på rättvisa?

1.4 Tidigare forskning

IAAF och IOC:s arbete kring könsverifiering är ett ämne som studerats inom olika kategorier. En av de relativt senaste forskningarna är en bok utgiven 2016 av Lindsay Parks Pieper, *Sex testing: gender policing in women's sports*, där hon undersöker könsverifieringarna som ett rasistiskt samt sexistiskt fenomen. Parks Pieper skriver om att testerna utgick från den västerländska vita kroppen när det kommer till kroppens uppbyggnad och påpekar att man tidigare utgick från att svarta kroppar i jämförelse med vita kroppar ansågs som avvikande från normen.²⁵ Den olympiska kommitténs utformade policys utgick från kvinnliga västerländska femininitetsnormer.²⁶ Även kvinnliga atleter som föll utanför ramen av vad som ansågs västerländskt blev mer frekvent testande än just de kvinnor som kom från västvärlden.²⁷

Tidigare forskning berör även det manliga perspektivet. Där Healy et al kommit fram till att 16,5% av de 454 testade männen samt 13,7% av 239 testade kvinnorna hamnade i samma skala av testosteronnivåer.²⁸

Human Rights Watch (HRW) skrev en rapport 2018 angående IAAF:s regelverk gällande kvinnor med DSD. HRW hävdar att IAAF diskriminerar kvinnor och fråntar dem deras rätt att tävla genom att skapa regler för kvinnor med DSD där dem måste genomgå kroppsliga undersökningar och bruka medicin för att få ner sina naturligt höga testosteronhalter.

---

²⁴ "Caster Semenya: Kan döda nästa generation", Expressen.se, 1 nov 2018

²⁵ Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*, s.5

²⁶ Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*, s. 2

²⁷ Parks Pieper. *Sex testing: gender policing in women's sports*, s. 8

²⁸ Healy et al (2014)

Förvaltningschefen för HRW Liesl Gertholtz förtydligar i rapporten att kvinnor med DSD har rätt till samma kroppsliga integritet som resterande människor.²⁹

1.5 Metod och material

1.5.1 Metodval och praktiskt genomförande

En kvalitativ argumentationsanalys har använts i uppsatsen för att undersöka IAAF:s regelverk gällande kvinnliga atleter med könsavvikelser, DSD. I uppsatsen ämnas att på ett djupare plan undersöka IAAF:s regelverks giltighet i relation till de utvalda rättviseteorier. Valet av teorier i uppsatsen är baserade på två olika typer av rättvisa. Den första teorin handlar om att främja individers förmågor för att på så sätt uppnå social rättvisa. Den andra teorin är utilitarismen som förespråkar en rättvisa som utgår från största möjliga lycka för största antal individer.

Argumentationsanalysen har inneburit en undersökning av olika argument, i detta fall argument framförda inom IAAF:s regelverk gällande kvinnor med könsavvikelser, DSD. Argumenten som valts inom IAAF:s regelverk handlar om IAAF:s syn på rättvisa.

När argumenten undersökts inom IAAF:s regelverk har uppsatsen först granskat den beskrivande delen. I den beskrivande delen har uppsatsen gjort en tolkning av hela argumentet samt även undersökt vem regelverket riktat sig till och vad IAAF vill uppnå med sitt regelverk, detta för att underlätta tolkningen. Med en tolkning av olika argument avses att peka ut påstående som organisationen vill föra fram.³⁰ Argumenten kommer att översättas till svenska.

Argumenten har delats upp i *Tes* respektive *Pro-* samt *Contra-*argument. Tesen i argumentet är ett påstående som står för sig självt, tesen ska varken styrka eller försvaga ett annat påstående inom argumentationen.³¹ Pro-argumenten är till för att styrka ett påstående eller tesen och contra-argumenten ska försvaga ett påstående eller, beroende på ordning, styrka tesen.³² Premisser förekommer även inom argumenten, premisserna syftar till att stärka vissa arguments relevans.³³ Argumenten inom IAAF:s regelverk har delats upp på följande sätt. Det första steget är att avgöra tesen. När tesen utsetts så är nästa steg att undersöka vad som är pro- samt contra-argument och även vilka som är premisser.

Efter den beskrivande delen av argumentationen så har den värderande delen granskats. I den värderande delen har argumentets beviskraft undersökts. Det innebär att granska om argumentet är riktigt.³⁴ Det normativa påståendet har undersökts genom att granska om

---

²⁹ Human Rights Watch; Revoke discriminatory Athletics Gender Regulations, 26 jul 2018

³⁰ Gunnar Björnsson (red.). *Argumentationsanalys*. Natur och kultur, Stockholm, 1994, s.17

³¹ Björnsson. *Argumentationsanalys*, s.19

³² Björnsson. *Argumentationsanalys*, s.21

³³ Björnsson. *Argumentationsanalys*, s.31

³⁴ Björnsson. *Argumentationsanalys*, s.8

påståendet som uttrycks i IAAF:s argumentationer är önskvärda. Att något är önskvärt är i denna uppsats synonymt med att anse att något är moraliskt rätt.³⁵

I uppsatsen undersöks om argumenten i IAAF:s regelverk är önskvärda genom att utgå från de två valda rättviseteorier. Rättviseteorier har därmed använts som en utgångspunkt för vad som är önskvärt när det kommer till IAAF:s regelverk.

1.5.1.1 Metodkritik

Genom att göra en kvalitativ argumentationsanalys studeras materialet ingående vilket bidrar till ökad förståelse för de olika argumenten inom regelverket. Det uppsatsen riskerar att förlora genom vald metod är utomstående tankar och åsikter från andra idrottsorgan eller från de påverkade kvinnliga atleter själva. För att veta vad de kvinnliga atleterna inom löpning anser om regelverket så hade det passat bättre med en intervjumetod.

Fördelarna i att använda sig av en argumentationsanalys är att mer kritiskt och djupgående granska argumenten inom regelverket. Nackdelar som finns med en argumentationsanalys är att individer tolkar texter olika. Att olika tolkningar sker kan bland annat vara för att de som tolkar har olika förförståelse inom ämnet som texten behandlar samt olika språkkunskaper. För att förstå varför IAAF försöker införa sitt regelverk måste det sättas i relation till elitidrottens historia och IAAF:s intentioner med regelverket med hänsyn till regelverkets kontext.

Om uppsatsens syfte hade behandlats via en annan metod, exempelvis begreppsanalys, så hade uppsatsen behövt undersöka begreppet rättvisa. Det är inte syftet med uppsatsen. I uppsatsen är inte intentionen att använda teoriernas syn på rättvisa för att vidareutveckla teorierna. Istället har de redan utformade teorierna använts som ett verktyg för analys av IAAF:s argumentation inom regelverket.

1.5.2 Material

I uppsatsen utgår analysen från två rättviseteorier där de primära källorna för teorierna är följande; Den första teorin om social rättvisa handlar om främjandet av individers förmågor. Det är en teori utvecklad av Martha Nussbaum. Teorin om främjandet av förmågor återfinns i litteraturen *Främja förmågor, En modell för mänsklig utveckling* av Martha C Nussbaum. Teorin om Utilitarism som utgår från största möjliga lycka för störst antal individer är taget från tre olika böcker. Dels från *Lycka och Nytt*, Jeremy Bentham's idévärld av Terry Carlbom, *Grundbok i normativ etik* av Torbjörn Tännsjö samt boken *Utilitarism* av John Stuart Mill. Författarna till de två teorierna har olika syn på vad rättvisa är.

Bakgrundsinformationen om Caster Semenya är främst tagen ur den vetenskapliga artikeln *Beyond the Caster Semenya Controversy: The Case of the Use of Genetics for Gender Testing in Sports* av Ambroise Wonkam, Karen Fieggen och Raj Ramesar.

---

³⁵ Björnsson. Argumentationsanalys, s.55

Bakgrundsinformationen om historien bakom könsverifieringarna kommer från litteraturen Sex testing: gender policing in women's sports av Lindsay Parks Pieper.

Nyhetsartiklar finns även med bland primärkällorna, det för att visa hur diskussionerna kring fallet Semenya tagit sig i uttryck i media. Stadgar angående sport har även använts i uppsatsen. Det är för att undersöka vad andra organisationer säger om målet med idrott.

1.5.3 Avgränsningar

I uppsatsen ämnas inte undersöka den biologiska aspekten av vad som utgör en kvinna. Genom uppsatsen undersöks olika rättviseteorier angående IAAF:s regelverk där det dock är viktigt att ha kännedom vad som studerats angående den biologisk aspekten när det kommer till kön. Uppsatsen syftar inte heller till att undersöka om könsverifiering handlar om en rasistisk fråga genom att utgå från den vita kvinnliga kroppen och undersöka varför den typiska atleten som undersöks kommer från vad Riksidrottsförbundet benämner som utvecklingsländer.³⁶ Uppsatsen syftar inte heller till att undersöka vad andra regelverk skriver om när det gäller könsverifieringen. Det är på grund av tidsaspekten samt för uppsatsens begränsade utrymme. I uppsatsen kommer det inte heller undersökas varför en uppdelning mellan män och kvinnor sker inom idrotten.

Argumenten i IAAF:s regelverk kommer endast rikta in sig på IAAF:s syn på rättvisa. Det finns fler argument som kan undersökas i IAAF:s regelverk som till exempel omnämner kvinnor med DSD och deras integritet, där IAAF har rätt att kontrollera deras urin- samt blodprov vid misstanke om höga testosteronnivåer. På grund av uppsatsen omfång ska argument angående integritet inte undersökas.

1.5.4 Centrala begrepp

I uppsatsen kommer följande begrepp vara centrala *normkvinnor, det biologiska könet samt Disorder of Sex Development*.

När uppsatsen benämner *normkvinnor*, syftas till den dominerande målgruppen i form av större antal individer som faller inom samma ram. Oftast bli den dominerande gruppen misstagen för att vara den normerande gruppen i samhället.³⁷ I den här uppsatsen kommer *normkvinnor* referera till kvinnorna inom elitidrotten som inte omfattas av IAAF:s nya regelverk gällande DSD.

När det kommer till *det biologiska könet* syftar uppsatsen inte enbart till kvinnliga XX-kromosomerna/manliga XY-kromosomerna utan uppsatsen syftar till det biologiska könet i vidare bemärkelse. Med det biologiska könet refereras här till alla kön i dess varierande

---

³⁶ Riksidrottsförbundets Dopingkommissions Medicinska kommitté, "Idrottsskivinnor, hormoner och doping- Var går gränsen?" 21 okt 2015 Riksidrottsmuseet,

<https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/antidoping/forskning-och-statistik/1510-idrottskvinnor-hormoner-och-doping-sammanfatt.pdf?fbclid=IwAR3Sn0oncKKzkxWmaAqZTVzIISmd1GGrtS-0jLgFCAddoOFvFUNbDr-dTzY> Hämtad: 2019-01-19

³⁷ Raewyn Connell & Rebecca Pearse. *Om genus*,3. (omarb. och uppdaterade) uppl., Daidalos, Göteborg 2015, s.142

former, olika utformningar av yttre samt inre könsdelar påverkade av olika kromosomuppsättningar samt hormonella uppsättningar.

Disorder of Sex Development används som ett paraplybegrepp för olika typer av biologiska avvikelser i kön.³⁸

1.6 Teori

1.6.1 Teorier om rättvisa

Uppsatsen ska redovisa olika rättviseteorier. En teori om att individers förmågor ska främjas och på så sätt uppnår man rättvisa samt en teori som utgår från att rättvisa är när största möjliga lycka till största antal individer uppnås. Valet av det två teorierna är för att teorierna förespråkar olika typer av rättvisa. IAAF uttrycker i regelverket att syftet är att skapa rättvisa så fler kan få ta del av sporten och få en chans att vinna och att de därav anser det rätt att medicinera atleter med DSD för att minska deras testosteron i kroppen som ger ökad stryka och snabbhet. Teorin om största möjliga lycka till största antalet individer kan anses lik IAAF:s syn på rättvisa som är för att gynna normkvinnorna inom elitidrotten eftersom de är flest i antal i jämförelse med kvinnor med DSD. Teorin om att främja förmågor som riktar sig till att utveckla individers kapacitet är applicerbar ur Semenyas perspektiv. Semenya måste på grund av misstankar om ökade testosteronhalter undergå medicinering, det innebär en försämring av hennes naturligt fysiska tillstånd. IAAF kan därför anses bromsa in Semenyas förmåga.

1.6.2 Främja förmågor

Att främja kapacitet eller förmågor är en teori utformad för att uppnå social rättvisa. Att främja förmåga är en teori förespråkad av bland annat Martha Nussbaum där individen är i fokus. Nussbaum utgår från en förmågemedell där målet är att varje individ ska ses som ett mål i sig självt.³⁹

Målet för stater utifrån förmågemedellen är att ge alternativet till medborgare att välja sin egen väg i livet och på så sätt uppnå större frihet.⁴⁰ Om stater väljer att arbeta utifrån förmågemedellen är tanken att livskvaliteten hos invånarna ökar vid främjandet av den enskilda individens förmågor.⁴¹ Trots att förmågemedellen främst riktar sig till stater och ska fungera som en riktlinje för hur staten ska agera för att uppnå frihet och rättvisa så understryker Nussbaum att våra mänskliga rättigheter existerar även om en stat inte finns där för att försäkra oss dem.⁴² Inom elitidrotten så finns inte en enskild stat som ska garantera idrottarna mänskliga rättigheter men individer ska fortfarande kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter i egenskap av att de är människor.

---

³⁸ L. Dworkin, & Cooky, "Policing the Boundaries of Sex", 15 jan 2013, s.103

³⁹ Martha Nussbaum. *Främja förmågor: en modell för mänsklig utveckling*. Karneval, Stockholm, 2013, s.27

⁴⁰ Nussbaum. *Främja förmågor*, s.27

⁴¹ Nussbaum. *Främja förmågor*, s.28

⁴² Nussbaum. *Främja förmågor*, s.121

Att främja förmågor innebär att enskilda individers förmåga främjas med hjälp av statens skapade möjligheter för individer att uppfylla sig själva.⁴³

Förmågorna går att dela upp i tre kategorier som är följande; kombinerade förmågor, inre förmågor och basala förmågor.

Kombinerade förmågor består av inre förmågor samt utomstående faktorer så som politiska, sociala och ekonomiska förhållanden.⁴⁴ De inre förmågorna ska förhöjas via förmågor garanterade av staten⁴⁵, som exempelvis via implementering av ESK-rättigheterna (Ekonomiska, sociala kulturella rättigheter). En stat kan bistå med att främja inre förmågor men det är viktigt att poängtera att inre förmågor enbart inte hjälper människor att uppfylla sig själva om inte staten reglerar och låter individen sätta sina förmågor i bruk.⁴⁶ Om en individ utövar en sport och utvecklas men det finns utomstående faktorer som inte tillåter individen utöva sporten så faller de kombinerade förmågorna.

Om vi ser till Semenyas fysiskt inlärdade egenskaper i form av att springa snabbt så ska hennes fysiska inlärdade egenskap placeras in i kategorin ”inre förmågor”. För att förtydliga vad ”inre förmågor” är så är det egenskaper som en individ fått lära sig genom livets gång. Egenskaper som har lärts in och inte egenskaper som är genetiskt nedärvda. Via regelbunden utövning av olika sporter bildas inre förmågor som blir till färdigheter hos individen.

Vad gäller ”Basala förmågor” syftar det till medfödda förmågor vilket är egenskaper hos en individ som formats i ett tidigt skede, redan från fosterbildningen.⁴⁷

En annan viktig aspekt att ta med är begreppet *funktion*. Funktioner och förmågor ska särskiljas men funktioner spelar även här en roll inom förmågemodellen. I *förmågemodellen* är tanken att individer ska ha tillgång till olika valmöjligheter.⁴⁸ Och i *funktion* så innebär det vad kroppen behöver för att fungera, ett exempel som Nussbaum tar upp är tillgång till mat. Om en individ fastar och därav väljer bort mat och den andra personen är hungrig och får inte tag på mat så är funktionen näringsintaget och tillgången till mat en valmöjlighet för den första men inte senare personen.⁴⁹ Förmågor kan således leda till funktioner men funktioner kan inte leda till förmågor.

Värdighet är även ett begrepp som Nussbaum använder i sin teori om rättvisa. Att behandla något på ett värdigt sätt kan likställas med att behandla någon respektfullt. En individ blir aldrig av med sin värdighet dock kan en individ behandlas ovärdigt. Nussbaum tar till två exempel som visar på när någon blir behandlad ovärdigt. Ett är genom att utomstående faktorer så som kulturella och sociala omständigheter samt stater står i vägen för individer att utveckla sina inre förmågor. Till exempel att analfabeter inte får lära sig läsa. Det senare

---

⁴³ Nussbaum. Främja förmågor, s.29

⁴⁴ Nussbaum. Främja förmågor, s.31

⁴⁵ Nussbaum. Främja förmågor, s.31

⁴⁶ Nussbaum. Främja förmågor, s.30

⁴⁷ Nussbaum. Främja förmågor, s.32

⁴⁸ Nussbaum. Främja förmågor, s.34

⁴⁹ Nussbaum. Främja förmågor, s.34

exemplet syftar till att gå steget längre vilket förstör individens inre förmågor och därmed en kränkning av individens värdighet.⁵⁰ Ett exempel på en kränkande behandling kan vara om en journalist yttrat sig och kritiserat en stat och blir där av frihetsberövad som straff.

Frihetsberövningen påverkar journalistens psykiska samt fysiska hälsa. Värdigheten i förhållande till förmågemodellen är att utan uppfyllelse av de centrala förmågorna så kan inte individer leva ett värdigt liv.

Förmågemodellen består av 10 centrala förmågor. De centrala förmågorna är liv, fysisk hälsa, kroppslig integritet, sinnen/fantasi och tanke, känslor, praktiskt förnuft, samhörighet, andra arter, lek och kontroll över den egna miljön.⁵¹

I de tio centrala förmågorna finns utrymme för utveckling och de befintliga förmågorna ska ses som en tröskelnivå. Nussbaum menar att det är viktigt att ta sig över tröskelnivån och garantera alla individer dessa förmågor för att på så sätt nå social rättvisa.⁵²

När det kommer till *Fysisk hälsa*, förespråkar Nussbaum att individer ska få ha rätt till att uppnå god hälsa. När det kommer till *kroppslig integritet* innebär det möjligheten att kunna gå runt fritt.⁵³ När Nussbaum syftar till *känslor* så är det allt från att få känna känslor till att inte begränsas av ångest och skräck. *Samhörighet*, att gemenskapen ska vara utformat på ett sätt som skyddar individen mot kränkningar och som försäkrar respekt för den enskilda individen. Ett bra tillvägagångssätt att försäkra samhörighet är via förbud mot diskriminering baserat på till exempel kön.⁵⁴ Att samhörighet ska ses som ett mål är på grund av att det främjar jämlikhet.⁵⁵ Viktigt att poängtera är att de centrala förmågorna är individuella och får inte användas som medel för att ge förmågor till vissa individer genom att begränsa andra individers förmågor.⁵⁶

Förmågemodellen är nära sammankopplad med mänskliga rättigheter. Individer ska vara försäkrade centrala förmågorna i egenskap av att de är just människor, det är en tanke som uttrycks i flera konventioner om mänskliga rättigheter. Bland annat i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna. Värdighet som är centralt i förmågemodellen är även det ett begrepp som är nära sammankopplat med mänskliga rättighetskonventioner.⁵⁷

---

⁵⁰ Nussbaum. Främja förmågor, s.39

⁵¹ Nussbaum. Främja förmågor, s.41

⁵² Nussbaum. Främja förmågor, s.48-49

⁵³ Nussbaum. Främja förmågor, s.41

⁵⁴ Nussbaum. Främja förmågor, s.43

⁵⁵ Martha Craven Nussbaum. Kvinnors liv och sociala rättvisa: ett försvar för universella värden. Daidalos, Göteborg, s.115

⁵⁶ Nussbaum. Främja förmågor, s.43

⁵⁷ Nussbaum. Främja förmågor, s.71

1.6.3 Utilitarismen

Principen om största möjliga lycka för största möjliga antal individer är en teori även kallad Utilitarism.⁵⁸ Inom utilitarismen finns en genomgående princip som säger att det som är moraliskt rätt är det som bringar mest lycka åt störst antal individer.

Bentham, som var utilitarist, ansåg att individers mänskliga rättigheter skulle vara försäkrade av staten. Om staten ska försäkra vissa rättigheter för en grupp individer betyder det att andra människors rättigheter måste inskränkas.⁵⁹ Att andra individer fråntas sina rättigheter rättfärdigar Bentham med att staten måste se över hela samhällets bästa, och det är att skydda samhället genom att minska lidande.⁶⁰ När lagar och rättigheter väl var utformade var det dock viktigt att vara kritisk och undersöka om lagarna var utformade till någons fördel.⁶¹

Utifrån summan av individens handlingar ges svaret om vad som är moraliskt rätt, med andra ord är utilitarismen även en konsekvensetik.⁶² En handling ska bedömas som rätt/felaktig utifrån faktiska resultat av handlingarna. Individer har därmed ett ansvar att i förhand försöka förutse konsekvenserna av sitt handlande.⁶³ Det som syftas med *moraliskt rätt* är att leva genom en uppsättning regler som resulterar i att hela mänskligheten gynnas av individens sätt att leva.⁶⁴

Hur vet då aktören att hens handling är moraliskt rätt? Det är via principen om nytta. Är konsekvensen att det leder till största möjliga lycka för störst antal människor så agerar du moraliskt rätt.⁶⁵ Inom utilitarismen står inte den enskildes lycka i fokus men om individens lycka överensstämmer med vad störst antal individer anser som lycka så blir den giltig. Lycka syftar till lust men även till att inte infinna sig i smärta och i frånvaro av njutning.⁶⁶

Enligt Bentham drivs människan av två krafter, den första kraften att undkomma lidande och den andra kraften är att finna största möjliga lycka.⁶⁷ Individen har viljan att minska lidande och enligt Bentham är lidande ett tillstånd som känns mer än lyckotillståndet därav arbetar individen mer aktivt för att få bort lidandet i jämförelse med lycka.⁶⁸

Mill syftade till att njutningar inte ska ses som kvantitativa utan mer kvalitativa.⁶⁹ Om två njutningar ställs mot varandra och fler röstar för den ena utan att ha tagit del av båda

---

⁵⁸ John Stuart Mill. *Utilitarismen*. Daidalos, Göteborg, 2003 s.10

⁵⁹ Terry Carlbom. *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*. Univ., Uppsala 1991, s.36

⁶⁰ Carlbom. *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*, s.37

⁶¹ Carlbom. *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*, s.39

⁶² Julia Driver, "The History of Utilitarianism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2014 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2014/entries/utilitarianism-history/>
Hämtad: 2018-11-28

⁶³ Carlbom. *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*, s.25

⁶⁴ Mill. *Utilitarismen*, s.20

⁶⁵ Carlbom. *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*, s.25

⁶⁶ Mill. *Utilitarismen*, s.14

⁶⁷ Sam Atkinson, "Stora boken om filosofi", 2012, s.174

⁶⁸ Carlbom. *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*, s.28

⁶⁹ Mill. *Utilitarismen*, s.16

njutningarna bör istället individer som tagit del av båda njutningarna bestämma den ultimata njutningen.⁷⁰

En kritik mot utilitarismen är att om individer följer den utilistiska läran är det ingen garanti för att det ska leda till störst möjlig lycka för störst antal individer. Invändningen mot det är att om individen agerar på ett sätt där denne gör sitt yttersta för att få ut de bästa konsekvenserna av en handling så är det tillräckligt bra enligt utilitarismen.⁷¹

Negligerar utilitarismen jämlikhet? Inte nödvändigtvis skulle vissa utilitarister säga. Torbjörn Tännsjö visar på ett exempel om klassklyftor. Om det finns en summa pengar som skulle ges bort och att de bästa konsekvenserna skulle komma ut av att vi ger summan till den rika delen så behöver inte det här nödvändigtvis vara korrekt. Det går istället att se det som att lyckan hos den rika befolkningen inte skulle maximeras lika mycket som om den fattiga befolkningen fick ta del av pengarna. Därav går det inte att dra den fulla slutsatsen att utilitarism verkar mot jämlikhet.⁷² Viktigt att poängtera är att utilitarismen ska leda till största möjliga *lycka för största möjliga gemenskap* men om ens agerande påverkar ett helt samhälle är det viktigt att se över den *allmänna nyttan*.⁷³

När det kommer till att offra en person för att gynna den största gemenskapens välbefinnande finns ett annat exempel förespråkade av Torbjörn Tännsjö. Om en person lider av en svår sjukdom där staten måste investera i en stor summa pengar utan att personen blir märkbart bättre är det inte lika gynnsamt än att investera samma summa pengar till en större folkgrupp som har ett mindre synfel.⁷⁴ Fler blir hjälpta och det bringar större lycka och välbefinnande. John Stuart Mill menade att om en individ frivilligt offerar sin lycka för att det gynnar den största gemenskap så är det ett nobelt agerande av individen.⁷⁵

Som individ har du rätt till dina mänskliga rättigheter men har även skyldigheter gentemot dina medmänniskor vilket innebär att inte kränka deras rättigheter. Enligt utilitarismen är inte alltid mänskliga rättigheter förenligt med den utilitaristiska teorin, för om någon måste avstå en handling som skulle leda till största möjliga lycka för största möjliga gemenskap för att inte kränka någon annan rättighet faller den principiella tanken hos utilitarismen. Utilitarister förkastar dock inte alla mänskliga rättigheter utan anser att vissa rättigheter bör vara assurerade individen.⁷⁶

---

⁷⁰ Mill. *Utilitarismen*, s.16

⁷¹ Tännsjö. Grundbok i normativ etik, s.32

⁷² Tännsjö. Grundbok i normativ etik, s.42

⁷³ Mill. *Utilitarismen*, s.29

⁷⁴ Tännsjö. Grundbok i normativ etik, s.43

⁷⁵ Mill. *Utilitarismen*, s.25

⁷⁶ Carlbom, *Lycka & Nyttan* (1991)

2 Regler och stadgar inom sport

Först ska en översiktlig presentation av IAAF:s regelverk gällande kvinnor med DSD redovisas för att öka förståelsen av argumenten senare i analysdelen.

För att undersöka vad andra organisationer anser att sportens mål är så har det i denna uppsats valts att undersöka Riksidrottsförbundets stadgar samt den Europeiska sportsstadgan utfärdad av Europarådet. I de avsnittet med båda stadgarna ska en kort överblick presenteras av deras syn på idrottens mål. Syftet är att se IAAF syn på sportens mål i jämförelse med Riksidrottsförbundets mål och Europarådets mål skiljer sig.

2.1 International Association of Athletics Federations (IAAF)

IAAF:s regelverk gällande kvinnor med DSD handlar främst om hur kvinnor med könsavvikelse måste genomgå en medicinsk undersökning för att på så sätt mäta deras testosteronnivåer i kroppen. Om det visar sig att en atlet med DSD har för höga testosteronnivåer i kroppen måste atleten ta medicin för att sänka testosteronet. Medicineringen innebär att kvinnor med DSDs testosteronnivåer i kroppen minskas till att ligga under 5 nmol/L (Nanomoles Per Litre).

Enligt IAAF är anledningen till att kvinnor måste ligga under 5nmol/L på grund av effekten testosteronet ger. IAAF hänvisar till att uppdelningen mellan män och kvinnor inom sport är på grund av att män (i de flesta fall män) besitter mer styrka just på grund av den effekt testosteronet ger. Därav måste en uppdelning ske mellan män och kvinnor för att, enligt IAAF, försäkra ett rättvist tävlande där alla tävlar på lika villkor.⁷⁷ I IAAF:s regelverk står det att det är nödvändigt att alla kvinnor är under samma nmol/L för att gynna den största massan kvinnliga atleter inom löpning.⁷⁸

IAAF:s regelverk gäller endast löpning. Det innebär 400m löpning, 400m häcklöpning, 800m löpning, 1500m löpning, 1 mil samt alla distanser mellan 400m och en mil.⁷⁹ Om en atlet med DSD vill tävla inom någon av dessa grenar måste hon juridiskt vara en kvinna, ta medicin och ligga under 5nmol/L. Följer inte atleten anvisningarna eller om hon inte genomgår medicineringen och vinner ett mästerskap blir inte vinsten giltig.⁸⁰

I IAAF:s regelverk framgår det att IAAF inte tvingar någon atlet med DSD till medicineringen men om en atlet inte väljer att medicineras gäller följande: Atleten får tävla i internationella tävlingar inom löpning, i den kvinnliga kategorin, så länge tävlingarna inte är en av de avgränsade grenarna (400m löpning, 400m häcklöpning, 800m löpning, 1500m löpning, 1 mil samt alla distanser mellan 400m och en mil). Atleten med DSD får tävla inom den manliga kategorin inom de avgränsade grenarna. Atleten med DSD får även, om det erbjuds, tävla i en av de avgränsade grenarna inom en kategori speciellt utformat för kvinnor

⁷⁷ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 s.1

⁷⁸ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr, 2018, 1.1. (e)

⁷⁹ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 s.3

⁸⁰ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 s.3

med DSD.⁸¹ Om atleten med DSD väljer att genomgå undersökningen och ta medicin för att få ta del av tävlingarna, har IAAF rätt att vid misstanke undersöka samt analysera blod- och urinprov för att se så atleten inte överstiger 5nmol/L.⁸²

Om atleten misstänker att hon har DSD måste hon meddela den medicinskt ansvarige inom IAAF för eventuellt utredning.⁸³

Atleten måste samverka med IAAF:s medicinska ansvarige samt expertpanelen inom IAAF. Om inte atleten samverkar kommer hon inte vara auktoriserad att få tävla inom de avgränsade grenarna i internationella tävlingar och om hon skulle sätta ett världsrekord så kommer inte det registreras som giltigt.⁸⁴

IAAF:s undersökningar och utvärderingar av atleter som misstänks ha DSD kommer behandlas under sekretess och allmänheten kommer inte få ta del av informationen. Där av kommer inte IAAF uttala sig om någon atlets tillstånd. Det gäller inte om atleten själv går ut med uttalanden angående IAAF. I dessa fall kommer IAAF att bemöta uttalandet.⁸⁵

2.2 Riksidrottsförbundets stadgar

I Riksidrottsförbundets stadgar står det att deras verksamhetsidé är att idrott ska leda till välbefinnande och utveckling. Riksidrottsförbundets definition när det kommer till idrott är att idrott ska främja god hälsa via en fysisk aktivitet samt verka för utveckling hos individer. Individen ska genom idrott inte enbart uppnå fysisk hälsa utan idrott innefattar även kulturell, social samt psykisk utveckling. Det som specifikt står om elitidrott är att det som ska vara vägledande är prestationsförbättring och ett bra tävlingsresultat. Riksidrottsförbundets stadgar utgår från bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.⁸⁶ Enligt Riksidrottsförbundet är idrottens värdegrund följande: *"Glädje och gemenskap är starka drivkrafter för att idrotta. Vi vill bedriva och utveckla all verksamhet så att vi ska kunna ha roligt, må bra och prestera mera."*⁸⁷

När det kommer till delaktighet förespråkar Riksidrottsförbundet att alla ska vara med utifrån enskilda förutsättningar. Ingen ska få uteslutas på grund av ålder, kön eller etnicitet.⁸⁸

Riksidrottsförbundets utgår som tidigare nämnt från mänskliga rättigheter.

Riksidrottsförbundet har utvecklat en handbok som följer principer om mänskliga rättigheter. Synpunkter som förs fram i handboken är att Riksidrottsförbundet anser det nödvändigt att sporten ska främja demokrati, att alla ska få ha rätt att delta i sport, att sporten ska vara

---

⁸¹ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 s.4

⁸² Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 s.5

⁸³ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 3.1

⁸⁴ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 3.5

⁸⁵ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 4.1, 4.2

⁸⁶ RF:s stadgar, (2017), kap. 1, s.2

⁸⁷ RF:s stadgar, (2017), kap. 1, s.2

⁸⁸ RF:s stadgar, (2017), kap. 1 s.3

jämställd samt att god hälsa är viktigt. Riksidrottsförbundet anser att idrottsrörelsen har ett moraliskt ansvar att uppfylla dessa principer.⁸⁹

I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna som skapades 1948 står det att alla individer är lika i värde och har rätt till samma rättigheter. Det står även förtydligt i konventionen att stater, organisationer eller andra individer inte får tolka konventionen eller använda den på något sätt som frångår en individ någon av de rättigheter som står uppskrivna.⁹⁰

2.3 Europarådets sportstadgar

När Europarådets sportstadga utformades 1992 så var tanken att den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheter och de grundläggande friheterna skulle genomsyra stadgan. Ingen skulle diskrimineras inom sporten baserat på sitt kön, etnicitet, religion etc. Stadgans mål är att alla individer ska få känna att de kan ta del av sportens värld och att det ska ske på ett säkert sätt och i en hälsosam miljö.⁹¹ Enligt stadgan menas att begreppet sport innefattar all typ av fysisk deltagande som utmynnar i att individens hälsa förbättras, både fysiskt och psykiskt. Samt att genom delaktighet skapa nya sociala kontakter med andra individer.⁹² När det kommer till atleter som presterar på elitnivå så står det i stadgan att atleterna ska få det stöd som krävs för att utveckla sina sportsliga och mänskliga förmågor i förhållande till sin individuella karaktär.⁹³

---

⁸⁹ Mänskliga rättigheter, "en handbok för idrotten" Riksidrottsförbundets handbok s.9

⁹⁰ FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheter art. 30

⁹¹ European sports charter, 1992, art. 1.b

⁹² European sports charter, 1992, art. 2.1.a

⁹³ European sports charter, 1992, art. 4.2

3 Analys

Argumenten kommer vara översatta från engelska till svenska. Därefter kommer argumenten i regelverket ställas upp på följande sätt; Tes(T) och Pro-argument (P) samt även om det tillkommer contra-argument (C) och premisser (p). Uppsatsen kommer även undersöka om det finns några värdeord som IAAF använder sig av för att styrka sina argument.

Argumenten som kommer presenteras är från IAAF:s regelverk⁹⁴ som efter den beskrivande delen av argumenten kommer analyseras i förhållande till de två valda teorier om rättvisa, rättvisa om att främja förmågor för att uppnå social rättvisa och rättvisa genom det som skapar mest lycka till flest antal individer. Argumenten som kommer analyseras i IAAF:s regelverk gäller IAAF:s syn på rättvisa.

Genom analysen ämnar uppsatsen att se om IAAF:s regelverk är önskvärt, när det kommer till deras syn på rättvisa samt medicineringen, genom att analysera de i förhållande till de två teorierna om rättvisa.

*Argument 1*⁹⁵

T: Tävlingarna måste vara organiserade utefter kategorier som skapar lika villkor.

P1: För att försäkra rättvisa och meningsfullt tävlande inom friidrotten,

(p): för att försäkra vinst utefter talang, hängivenhet, hårt arbete och andra värderingar och karaktärsdrag som sporten innefattar och firar.

Teorin om att främja förmågor:

I argument 1 där IAAF talar om att skapa lika villkor handlar det om att kvinnliga atleter med DSD som Semenya måste anpassas för att de lika villkoren ska uppfyllas. I detta argument använder sig IAAF av värdeord. Värdeorden är *rättvisa* och *meningsfullt* som är positivt laddade för att styrka IAAF:s eget argument. När IAAF:s argument talar om att det är för att försäkra rättvist och meningsfullt tävlande är det viktigt att fråga sig för vem. För atleter som måste anpassas finns en risk att de inte ser det som rättvist eller meningsfullt. Detta i jämförelse med atleter som inte behöver förändra sitt tillstånd, i detta fall normkvinnorna inom löpning. Eftersom det i uppsatsen har presenterats anledningen till varför detta regelverk uppstod så vet vi att atleterna som måste anpassas är de kvinnliga atleterna med DSD. På grund av atleterna som faller in under kategorin normkvinnor måste kvinnor med DSDs fysiska förmåga begränsas för att atleterna utan DSD ska ha en chans till vinst. Genom skapandet av lika villkor så frångås tanken att varje individ ska behandlas som ett mål i sig⁹⁶ och utformar villkoren på ett sätt där människor ska anpassa sig till ett system istället för ett system som anpassas olika individer.

⁹⁵ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018, 1.1 a

⁹⁶ Nussbaum. Främja förmågor, s.43

När IAAF argumenterar för att vilja skapa lika villkor för att ta hänsyn till värderingar och karaktärsdrag som sport innefattar så tar inte IAAF hänsyn till ett av de viktiga argumenten som både Riksidrottsförbundet samt Europarådets sportstadga förespråkar som handlar om att vilja att atleter ska prestera bättre och främja fysisk hälsa. IAAF:s argument kan i jämförelse med Riksidrottsförbundet och Europarådets sportstadga inte anses hållbart. IAAF skiljer sig från resterande sportsorganisationer som sätter hälsan som ett av de primära målen när de begär att vissa individer måste anpassas i form av att få nedsatt fysik för att atleterna inom kategorin normkvinnor ska ha en chans till vinst.

Utilitarismens:

I IAAF:s första argumentation anses argumentet förenligt med utilitarismen. För de kvinnliga atleterna, som faller in under kategorin normkvinnor, gynnas de största antal individer genom skapandet av lika villkor. Det ökar normkvinnornas chans till vinst och enligt utilitarismen skulle IAAF:s regelverk ses som moraliskt rätt eftersom konsekvensen av regelverket skulle kunna leda till störst antal lycka för flest antal individer.

Regelverkets implementering skulle kunna öka lyckan hos normkvinnorna då de skulle bli motiverade till en chans att vinna. Utilitarismen anser att det i vissa fall går att inskränka några rättigheter för individer, i detta fall rätten att åtnjuta bästa fysiska och psykiska hälsa när det gäller Semenya,⁹⁷ om det är för att se över största antalet individers bästa genom att minska lidande. När Semenya vann i Berlin 2009 så uttalade sig medtävlanden om att alla blir påverkade av Semenyas deltagande. Jemma Simpson, en medtävlande till Semenya under Berlin 2009, uttalade sig om att Semenyas deltagande handlar om vad som är rättvist för alla medtävlande. Simpson syftade till att Semenyas deltagande handlar om alla människors rättigheter och inte endast en individs rättigheter men att de resterande kvinnliga atleterna ignoreras.⁹⁸

Argument 2⁹⁹

T: IAAF vill att atleter ska vara motiverade till att hängivet och genom uppoffring excellera inom sport

P1: för att på så sätt inspirera nya generationer att ansluta sig till sport och sträva efter samma excellens.

P2: IAAF vill inte riskera att avskräcka de ambitioner genom att ha orättvisa tävlingsförhållanden som hindrar atleter från en rättvis chans att lyckas.

Teorin om att främja förmågor:

---

⁹⁷ International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, CESCR, 1976, ohchr.org, art 12

⁹⁸ "Caster Semenya faces growing backlash after competitors have their say", theguardian.com, 23 aug 2010

⁹⁹ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018, 1.1.a (i) s.1

I argument 2 så talar IAAF om att de vill att atleter "hängivet och genom uppoffring ska excellera inom sport". Medicineringen av atleter med DSD som har för mycket testosteron i kroppen är till för att minska deras testosteronnivåer så att de ligger under 5nmol/L. Det är på grund av att testosteron kan ge en ökad prestation. Det blir tydligt att IAAF inte riktar sin talan i detta argument till kvinnor med DSD när IAAF argumenterar för att de vill att atleter ska excellera. Eftersom medicinen minskar det naturligt givna testosteronet i atletens kropp. IAAF är där med exkluderade i argumentet. Det blir tydligt att främjandet av den fysiska hälsan¹⁰⁰ inte är en rätt som ges till alla. Det betyder att IAAF offerar vissa atletes hälsa för att motivera andra att tävla. Enligt förmågemodellen ska individer i egenskap av att de är människor vara försäkrade sina rättigheter även om enskilda stater inte finns där för att upprätthålla det.¹⁰¹ Därmed kränker IAAF atleter med DSD genom att inte ge dem rätten till att åtnjuta bästa fysiska och psykiska mående.

När det kommer till argumentet om att vilja inspirera andra generationer så skulle det vara av intresse att veta vilken målgrupp IAAF riktar sig till. Möjligen kvinnor som faller under normen eftersom andra kvinnor med DSD eller dem som misstänker att de kan ha DSD kan bli avskräckta. Detta då risken finns att de får en diagnos de inte är fullt mottagliga för.¹⁰² Det kan även vara avskräckande att hamna i Semenyas situation där allmänheten blir informerade om hennes tillstånd vilket kan vara integritetskränkande. IAAF har tydligt skapat en sportvärld som utesluter dem som inte faller under normen.

Utilitarismen:

Argument 2, som talar om att vilja inspirera andra generationer, visar på att IAAF agerar på ett sätt där de försöker blicka framåt och se konsekvenserna av regelverket.¹⁰³ Eftersom flest kvinnor faller under normen så kommer regelverkets påverkan leda till att fler kan åtnjuta sporten och känna att de har en chans till vinst. Då medtävlade till Semenya uttalat att de anser det orättvist att Semenya får tävla med förhöjda testosteronnivåer och att det påverkar atleterna inom normkategorin negativt så skulle det enligt utilitarismen vara rätt att medicinera Semenya. Individer strävar mer efter att undkomma lidande än lycka. Det går därför att se det som att IAAF försöker få bort lidandet för normkvinnorna.¹⁰⁴

Som tidigare nämnts kan Semenyas fall avskräcka andra kvinnor med DSD från att försöka sig på en karriär inom friidrott, men med utilitarismens synsätt går det även att vända på det. Om kvinnor med DSD tillåts tävla med samma villkor som normkvinnor kan detta tänkas påverka kommande generations motivation till att tävla då de inte anses ha lika chans till vinst. Här går att återkoppla till Jemma Simpsons uttalande om att det skulle upplevas som orättvist om kvinnor med DSD som har förhöjda testosteronnivåer får tävla på samma premisser som resterande medtävlade. Det är även förenligt med pro-argumenten som går att

---

¹⁰⁰ CESCR, 1976, art. 12:1

¹⁰¹ Nussbaum. Främja förmågor, s.121

¹⁰² Claudia Wiesmann, "Is there a right not to know one's sex? The ethics of 'gender verification' in women's sport competition", J Med Ethics, 1 mar 2011 s.217

¹⁰³ Tännsjö. Grundbok i normativ etik, s.32

¹⁰⁴ Carlbohm. Lycka och nytta: Jeremy Bentham's idévärld, s.28

utläsa från IAAF:s regelverk om att verka för att motivera excellens inom sporten. På samma sätt som Semenyas fall kan ses som diskriminering kan det enligt utilitarismen vara både rättvist och motiverande för den största gruppen tävlande kvinnor.

Om däremot hela samhällets bästa sätts i fokus så kan hindrandet av IAAF:s regelverk gentemot kvinnor med DSD och deras deltagande inom löpningen anses kvinnoförtryckande. Utan kännedom om de olika könsavvikelseerna och dess effekter kan omvärlden uppfatta IAAF som en mekanism som säger vad kvinnor får och inte får vara. Till exempel får kvinnor inte vara för snabba, starka eller se för manliga då de i så fall inte får tävla med resterande kvinnor som faller under normen.

*Argument 3*¹⁰⁵

T: IAAF har utformat dessa regler för att underlätta deltagande inom sporten med atleter som har DSD.

P1: IAAF önskar även att idrotten ska vara så inkluderande som möjligt, och att uppmuntra och tillgodose en tydlig bana för deltagande inom sporten.

p: IAAF respekterar alla individers värdighet.

P2: IAAF försöker där av skapa förutsättningar för sådant deltagande i den utsträckning som anses nödvändigt för att försäkra rättvist och meningsfullt tävlande.

Teorin om att främja förmågor:

I argument 3 talar IAAF om att dem respekterar alla individers värdighet. Att behandla någon värdigt enligt förmågemodellen är att behandla någon med respekt.¹⁰⁶ I det här fallet står regelverket i vägen för att behandla Semenya värdigt och respektfullt och genom det hindras hon att utveckla sina inre förmågor vad gäller att träna sig till att springa snabbt. Semenya begränsas av IAAF:s syn på rättvisa när det kommer till IAAF:s försök till att underlätta för andra atleter inom löpning när de tävlar med kvinnor med DSD som har förhöjda testosteronnivåer. Istället för att lyfta individer till att försöka nå samma prestation så anser IAAF det nödvändigt att sänka atleter med DSD som har förhöjda testosteronnivåer. Det blir tydligt att den dominerande gruppen, atleterna inom normkategorin, är vägledande i synen på rättvisa i jämförelse med de avvikande kvinnorna med DSD.

I samma argument talar IAAF om att de önskar att sporten är så inkluderande som möjligt samtidigt finns i regelverket mycket som tyder på ett exkluderande när det kommer till kvinnor med DSD. I IAAF:s argument om att det ska vara så inkluderande som möjligt menar de samtidigt att det implicit finns en gräns för när det inte längre är möjligt att vara inkluderande. Atleter med DSD måste via medicinering anpassa sina testosteronnivåer så att de ligger under 5nmol/L. Om det inte ligger under 5nmol/L så får de inte tävla inom de

¹⁰⁵ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 1.1.c

¹⁰⁶ Nussbaum. Främja förmågor, s.39

avgränsade grenarna inom löpning på internationella tävlingar vilket är att exkludera atleter med DSD. Enligt förmågemodellen är samhörighet¹⁰⁷ en av de centrala förmågorna. Det som förespråkas inom samhörighet är att gemenskapen ska fungera som ett skyddsnät från diskriminering och som sedan ska garantera respekt för alla enskilda individer. Genom att IAAF är exkluderande av kvinnor med DSD som inte vill genomgå en medicinering försvåras samhörigheten för dessa kvinnor med kvinnliga atleter inom normkategorin och därmed blir det en tydlig diskriminering på grund av kön.¹⁰⁸

Utilitarismen:

Det skulle kunna vara acceptabelt att frånta Semenya hennes rätt till fysiska och psykiska mående. Eftersom det skulle underlätta och skapa förutsättningar till normkvinnor att känna att de har en chans att vinna. Kvinnor med DSD är en minoritet i jämförelse med normkvinnorna inom idrotten och om man mäter lidelse i form av antal individer så blir lidandet större hos de kvinnliga atleterna som faller under normen eftersom de är störst till antalet. Om inte normkvinnorna inom elitlöpningen känner att de har en chans till vinst så kan det riskeras att inte kännas meningsfullt. IAAF vill att idrotten ska vara så inkluderande som möjligt och har därför skapat detta regelverk så alla utgår från samma villkor. Det är lättare att anpassa Semenya och kvinnor med förhöjda testosteronnivåer än de kvinnliga atleterna som faller in under normen. Skulle normkvinnorna bruka medicin för att höja sitt testosteron skulle det anses vara fusk eftersom det skulle klassificeras som doping. De kvinnliga atleterna skulle därmed kunna riskera att bli dubbelbesträffade. Först genom att de inte har förhöjda testosteronnivåer och har därmed en fysisk nackdel gentemot kvinnor med DSD. Sen genom att försöka korrigera det med dopingpreparat för att höja sitt testosteron för att ligga på jämna nivåer som kvinnor med DSD och riskera därmed att bli avstängda från elitidrotten.

Argument 4¹⁰⁹

T: Regelverket finns endast för att försäkra rättvist och meningsfullt tävlande inom den kvinnliga kategorin.

P1: För att gynna en bredare grupp av kvinnliga atleter.

Teorin om att främja förmågor:

I argumentation 1 så var lika villkor ett argument till att skapa rättvisa men genom att använda sig av ett argument om att gynna den bredare grupp av kvinnliga atleter så visar IAAF ett partiskt förhållningssätt till de kvinnliga atleterna som faller in under kategorin normkvinnor. Genom att ha ett argument som visar på att IAAF är partiska för att det gynnar den största gruppen individer så visar det på att IAAF ser över den normerande och dominanta gruppens bästa i första hand. Atleter med DSD hamnar utanför IAAF:s arbetssätt när det kommer till IAAF:s syn på rättvisa. Enligt förmågemodellen måste alla individer komma över

¹⁰⁷ Nussbaum. Främja förmågor, s.42

¹⁰⁸ Nussbaum. Främja förmågor, s.42

¹⁰⁹ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018, 1.1 e) s.2

tröskelnivån för att social rättvisa ska uppnås. Genom att endast gynna en grupp atleter hamnar kvinnorna med DSD i skymundan. Tröskelnivån syftar till de utformade centrala förmågorna¹¹⁰ där hälsa är inkluderat. Om testosteronnivåer likställs som en typ av hälsa så har Semenya betydligt bättre hälsa än den normerande kvinnliga gruppens hälsa. Om tröskelnivån för hälsa utgår från den normerande gruppens typ av hälsa så är det viktigt att ha i åtanke att teorin om att främja förmågor förespråkar att individer ska behandlas som ett mål i sig.

Det är viktigt att alla tar sig över tröskelnivån men därmed inte nödvändigt att individer som är långt över tröskelnivån måste anpassas i form av nedsatt hälsa och fysik. Att minska Semenyas testosteronnivå för att gynna resterande kvinnor inom elitidrotten skulle därmed frångå tanken om att behandla individer som mål i sig själva.

Utilitarismen:

Argument 4 är tydligt förenligt med utilitarismen. IAAF utgår från att det som är rättvist är det som gynnar den största gruppen atleter. Ett system som liknar IAAF är det demokratiska systemet. Man utgår från den dominerande gruppens vilja och skapar ett system som gynnar den största massan. Lycka är centralt inom utilitarismen och om Semenyas lyckotillstånd förhöjs så anses det bra men risken finns att lidandet hos kvinnorna om de känner sig i underläge på grund av testosteronskillnaden. Inom utilitarismen skulle det anses sportsligt av Semenya att minska sin kapacitet genom medicineringen. Det går att se medicineringen av Semenya som ett nödvändigt ont för att inte skapa lidande hos normkvinnorna.

Argument 5¹¹¹

Tes: IAAF har separata tävlingskategorier för män och kvinnliga atleter.

P1: På grund av den signifikanta fördelen i storlek, styrka och kraft som åtnjutas (främst) av män över kvinnor.

P2: Till följd av mäns mycket höga nivåer av cirkulerande testosteron, och den inverkan som sådan fördel kan ha inom sportslig prestation.

p: Det är generellt accepterat att tävlingar mellan manliga och kvinnliga atleter inte skulle vara rättvist och meningsfullt och det skulle riskera att hämma kvinnor från att delta i sport.

Teorin om att främja förmågor:

En av de centrala förmågorna är *kroppslig integritet* där det syftas till att individer ska kunna vara fria och trygga.¹¹² Genom att undersöka kvinnor som misstänks ha förhöjda testosteronnivåer görs ett kroppsligt ingrepp då den ska undersökas. Vid mätning av testosteronnivån hos en kvinnlig atlet kan en diagnos om könsavvikelse, DSD, förekomma.

---

¹¹⁰ Nussbaum. Främja förmågor, s.48-49

¹¹¹ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018, 1.1 (a) (ii)

¹¹² Nussbaum. Främja förmågor, s.41

Vid utförandet av testerna för doping överträds atleternas integritet för blod- och urinprov. Att det senare leder till könsverifiering är ett steg längre in i integriteten. Alla atleter inom idrotten testas för doping men inte alla tester leder till könsverifiering. Det leder oss till nästa centrala förmåga och det är *känslor*.¹¹³ Känslor syftar till att individer inte ska bli ångestfyllda av sin egna känslomässiga utveckling. Atleter går in i sporten för att tävla, inte för att få diagnoser om sitt kön. I den känslomässiga utvecklingen kan en identitetskris i och med könsverifieringen uppkomma och det kan leda till psykisk ohälsa.¹¹⁴

Utilitarismen:

Att främja varje individs fysiska förmåga resulterar i större skillnad individer emellan. Kvinnor med DSD kan anses som avvikande atleter som för övriga deltagares bästa måste rätta sig enligt standarden, som i det här fallet är normkvinnor. Argumentet i det är att de fysiska attributen som följer med DSD ger en så pass förstärkt fysisk förmåga att det är att likställa att tillåta män och kvinnor att tävla tillsammans. IAAF säger i sitt regelverk att dem inte ska fungera om en organisation som säger vad som utgör en kvinna/man¹¹⁵ men genom IAAF:s regelverk kan uppfattningen om vad som hör till kvinnliga samt manliga normer uppkomma och IAAF främjar den synen genom att forma främst kvinnor. Ser vi till alla kvinnor, även de utanför elitidrotten, så sänds signalen att du inte är kvinna om du är för stark, snabb eller för muskulär.

---

¹¹³ Nussbaum. Främja förmågor, s.42

¹¹⁴ Wiesmann, "Is there a right not to know one's sex? The ethics of 'gender verification' in women's sport competition", 2011, s.216

¹¹⁵ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 1.1 (e)

4 Sammanfattning

När det kommer till teorin om att främja förmågor så brister regelverket på många punkter. När IAAF skriver om att deras regelverk angående kvinnor med könsavvikelse (DSD) arbetats fram för att skapa rättvisa¹¹⁶ så är det inte rättvisa till alla parter inom elitlöpningen i den kvinnliga kategorin. IAAF anser att kvinnor med DSD som har förhöjda testosteronnivåer är gruppen som måste ge vika och anpassas för att tävlingarna ska bli så rättvisa som möjligt. Atleter med DSD måste anpassa sig till de kvinnliga atleterna som faller in under normen. IAAF:s regelverk kan tolkas som orättvist om man ser till teorin om att främja förmågor där varje enskild individ ska behandlas som ett mål i sig självt¹¹⁷ och inte behöva anpassas till ett system.

Ur perspektivet om att främja förmågor försvårar IAAF:s regelverk för kvinnliga atleterna med DSD vad gäller att få utvecklas till sitt yttersta. I förhållande till teorin om att främja förmågor uppfattas även IAAF gå så långt att de till och med kränker Semenyas värdighet.¹¹⁸ Det i form av att de vill förbjuda henne att ge bruk för sina inre förmågor och även göra ett ingrepp i hennes kropp via medicinering som ska minska hennes testosteronnivå och därmed försvaga hennes inre förmåga. Medicineringen kommer leda till att hennes inre förmåga som är att hon tränat sin fysik till att bli snabb bryts ner.

IAAF uttrycker argument om att de önskar sporten vara så inkluderande som möjligt. I den formuleringen finns en outtalad gräns som i sin form är exkluderande och diskriminerande. Samhörighet som teorin om att främja förmåga har som en av sina centrala förmågor¹¹⁹ försvåras i och med att IAAF inte arbetar för att alla individer ska vara helt inkluderande. Genom IAAF:s regelverk får tävlanden enbart ta del av samhörigheten om de anpassar sig till den dominerande gruppen.

När IAAF skriver i sitt regelverk att regelverket är utformat för att gynna en bredare grupp atleter så tar IAAF sida och utformar en rättvisa utifrån den normerande gruppen kvinnliga atleter. Teorin om att främja förmågor skulle inte anse det som rättvist att frånta en individ någon av de centrala förmågorna, som t.ex. att få uppnå fysisk hälsa, känslor och samhörighet, för att det skulle gynna en större grupp individer. Detta eftersom teorin om att främja förmågor anser det nödvändigt för alla individer att komma över tröskeln för de centrala förmågorna.¹²⁰

Sett från utilitarismens perspektiv så kan utilitarismen anses förenlig med IAAF:s syn på rättvisa. Det på grund av att regelverket utgår från den största gruppen och den största möjligt lycka inom sporten som i detta fall ges till kvinnorna som faller under normen. Skaparna av IAAF:s regelverk visar på ett konsekvenstänk, vilket tillkommer inom utilitarismen,¹²¹ när de

¹¹⁶ Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018, 1.1 (a)

¹¹⁷ Nussbaum. *Främja förmågor*, s.27

¹¹⁸ Nussbaum. *Främja förmågor*, s.39

¹¹⁹ Nussbaum. *Främja förmågor*, s.42-43

¹²⁰ Nussbaum. *Främja förmågor*, s.48-49

¹²¹ Driver, "The History of Utilitarianism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2014 Edition), Edward N. Zalta

formar regelverket. Konsekvenserna IAAF försöker förutse är att de inte vill hämma kvinnor från elitidrotten genom att, vad IAAF anser, ha orättvisa villkor och genom skapandes av lika villkor inspirera nya generationer till att delta i sporten.

Man kan möjligen frånta Semenyas rätt till fysisk och psykisk hälsa som är en mänsklig rättighet. Det för att uppfylla normkvinnornas chans till vinst och öka lyckan. Jemma Simpson, Semenyas medtävlade, hävdar att man måste se över allas rättigheter och inte enbart Semenyas rättigheter. Det är däremot ingen mänsklig rättighet att få chansen att vinna inom elitidrott och att frånta Semenya sin berättigade rättighet av den orsaken kan påverka samhället i stort genom att mänskliga rättigheter förlorar sin kraft.

IAAF nämner i sina argument att de vill försäkra vinst utefter värderingar och karaktärsdrag som sporten innefattar.¹²² Det skulle vara av intresse att veta varifrån dessa värderingar och karaktärsdrag kommer ifrån. Enligt Riksidrottsförbundet stadgar och Europarådets sportsstadgar framkommer det att sporten ska leda till utveckling. Inte enbart den fysiska utvecklingen men även den psykiska.¹²³ Båda dessa stadgar ska genomsyras av mänskliga rättigheter¹²⁴ där bland annat fysisk hälsa är en rättighet.

IAAF har inget uttalande om att de värnar om atleternas rättigheter i sitt regelverk, och det framgår tydligt att rätten till hälsa inte är en rättighet som ges till alla atleter. Detta med tanke på att medicinen som IAAF vill ge kvinnor med DSD som har förhöjda testosteronnivåer fungerar genom att bryta ner deras naturliga testosteronhalter i kroppen.

Riksidrottsförbundets stadgar och Europarådets stadgar är tydliga med att ingen får uteslutas eller diskrimineras på grund av sitt kön.¹²⁵ IAAF:s förbud mot att kvinnliga atleter med DSD som har förhöjda testosteronnivåer får delta i tävlingar om de inte genomgår medicinering är att tydligt utesluta vissa kvinnor som inte har det biologiska könet som faller in under den kvinnliga normen.

Medicineringen innebär att kvinnor med DSD måste ge upp en del av sin hälsa när det kommer till elitidrotten. Genom att utöva sport är tanken att hälsan ska bli bättre men inte för kvinnor med DSD. De måste antingen underkasta sig medicineringen och ge upp en del av sin hälsa alternativt bli exkluderade från elitidrotten.

Semenyas fysiska fördel i form av förhöjda testosteronnivåer är en naturligt given avvikelse. Det finns inom andra sporter atleter med olika fysiska avvikelser som ger en fysisk fördel i tävlandet mot andra atleter som faller under normen. Om vi ser den naturligt fysiska fördelen från ett manligt och kvinnligt perspektiv så kan det anses problematiskt att enbart begränsa kvinnor inom sporten när det kommer till fysiska fördelar. Lance Armstrong är en känd manlig cyklist vars blod återupptar och behåller syre än genomsnittliga mannen vilket bidrar

---

¹²² Eligibility Regulations for the Female Classification, 23 apr 2018 1.1 (a)

¹²³ European sports charter, 1992, art. 2.1. a; RF:s stadgar, (2017), kap 1, s.2

¹²⁴ RF:s stadgar, (2017), kap 1, s.2; European sports charter, 1992, s.1. 3

¹²⁵ RF:s stadgar, (2017), kap 1 s.2 s.; European sports charter, 1992, s.1.3

till en ökad prestation¹²⁶ hindras inte av regelverk som vill bryta ner hans fysik. Om vi anpassar kvinnor men inte män kan det uppfattas som ett kvinnoförtryck.

Det biologiska könet är komplext och det går inte att förutsätta att alla individer platsar inom kategorin kvinna/man och ännu mindre skapa ett regelverk för hur ett rättvist deltagande ska ske där individer måste anpassa sina biologiska utgångspunkter genom medicinering. IAAF:s regelverk bör underkasta sig biologin och inte tvärtom. IAAF bör inte heller fungera som en organisation som reducerar det biologiska könet till två kategorier. Biologin är för komplex för ett regelverk ska kunna göra enkla uppdelningar och avgränsningar av kön inom sporten.

För vidare forskning finns att undersöka kvinnor med DSDs rätt till sin integritet i förhållande till IAAF:s regelverk angående kvinnor med könsavvikelser. Kroppsliga undersökningar, där blod- och urinprov undersöks förekommer hos alla atleter. Undersökningarna ämnar oftast att undersöka om någon atlet har fuskat. Fusket som avses att undersöka är om atleten missbrukat dopingpreparat. När det kommer till den typen av integritet gäller det alltså alla atleter oavsett kön. Men när det kommer till kvinnor med DSD så undersöks inte endast deras blod- samt urinprov för doping utan ett steg längre tas i undersökningen. Det steget handlar om könsverifieringen. Risken finns att atleter mår psykiskt dåligt av den tillsatta diagnosen som IAAF ställer angående könsverifiering. En kvinna som fick psykiska besvär var Santhi Soundarajan, som senare försökte begå självmord.¹²⁷ Vidare forskning skulle kunna undersöka rätten till sin integritet och hur den behandlas inom sportorganisationer.

---

¹²⁶ Hercher, "Gender Verification: A Term Whose Time Has Come and Gone", 2010, s

¹²⁷ Pär Andersson, "Kända könsfall i historien" Expressen.se 31 jul 2008

5 Käll- och litteraturförteckning

5.1 Böcker

Atkinson, Sam (red.), *Stora boken om filosofi*, Lind & Co, Stockholm, 2012

Björnsson, Gunnar (red.), *Argumentationsanalys*, Natur och kultur, Stockholm, 1994

Carlbom, Terry, *Lycka och nytta: Jeremy Benthams idévärld*, Univ., Uppsala, 1991

Connell, Raewyn & Pearse, Rebecca, *Om genus, 3.*, [omarb. och uppdaterade] uppl., Daidalos, Göteborg, 2015

Mill, John Stuart, *Utilitarism*, Daidalos, Göteborg, 2003

Nussbaum, Martha Craven, *Främja förmågor: en modell för mänsklig utveckling*, Karneval, Stockholm, 2013

Nussbaum, Martha Craven, *Kvinnors liv och social rättvisa: ett försvar för universella värden*, Daidalos, Göteborg, 2002

Pieper, Lindsay Parks, *Sex testing: gender policing in women's sports*, University of Illinois Press, Urbana, 2016

Tännsjö, Torbjörn, *Grundbok i normativ etik, 2.*, rev. och utök. uppl., Thales, Stockholm, 2012

5.2 Elektronisk media

Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna, Förenta Nationerna, 1948

<https://www.regeringen.se/4a9fab/globalassets/regeringen/bilder/kulturdepartementet/demokrati-och-mr/mr-sidorna/fns-konventioner-om-manskliga-rattigheter.pdf>

European sports charter Recommendation No. R (92) 13 Rev, 1992-12-24 Reviderad: 2001-05-16 <https://rm.coe.int/16804c9dbb>

Driver, Julia, "The History of Utilitarianism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2014 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2014/entries/utilitarianism-history/>
Hämtad: 2018-11-28 Publicerad: 2009-03-27 Reviderad: 2014-09-22

Human Rights watch; Revoke discriminatory Athletics Gender Regulations, 26 jul 2018, <https://www.hrw.org/news/2018/07/26/revoke-discriminatory-athletics-gender-regulations> (Hämtad: 16.10.2018)

International Association of Athletics Federations; *Eligibility Regulations for the Female Classification (Athletes with Differences of Sex Development)*, IAAF.org, 23 apr 2018 (Hämtad: 2018-11-05)

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, UN/CESCR/1976, ohchr.org <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cescr.aspx>

Mänskliga rättigheter, ”en handbok för idrotten” riksidrottsförbundets handbok, 2016 <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/internationellt-arbete/manskliga-rattigheter-slutversion-170421.pdf>

RF:s Stadgar. I lydelse efter RF-stämman, 2017:v0.3/2018-06-11. <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/dokumentbank/stadgar-och-regelverk/rfs-stadgar-2017.pdf> (Hämtad: 2018-12-17)

Riksidrottsförbundets Dopingkommissions Medicinska kommitté, ”Idrottskvinnor, hormoner och doping- Var går gränsen?” 21 okt 2015 Riksidrottsmuseet, <https://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/antidoping/forskning-och-statistik/1510-idrottskvinnor-hormoner-och-doping-sammanfatt.pdf?fbclid=IwAR3Sn0oncKKzkwmaAqZTVzIISmd1GGRtS-0jLgFCAddoOFvFUNbDr-dTzY> Hämtad: 2019-01-19

5.3 Vetenskapliga artiklar

Ambroise Wonkham, Karen Fieggen & Raj Ramesar (2010) Beyond the Caster Semenya Controversy: The Case of the Use of Genetics for Gender Testing in Sports, *National Society of Genetic Counselors*, Inc 2010, DOI 10.1007/s10897-010-9320-2, 8 sep 2010 (Hämtad: 2018-10-21)

Cheryl Cooky & Shari L. Dworkin (2013) Policing the Boundaries of Sex: A Critical Examination of Gender Verification and the Caster Semenya Controversy, *Journal of Sex research*, 50:2, 103-111, DOI: 10.1080/00224499.2012.725488 (Hämtad: 2018-10-12)

Claudia Wiesmann (2011) Is there a right not to know one's sex? The ethics of 'gender verification' in women's sports competition, *J Med Ethics* 2011;37:216-220. DOI:10.1136/jme.2010.039081, 1 mar 2011

JOURNAL OF SPORTS SCIENCE 2018 VOL.36, NO. 21, 2464-2471 <https://doi.org/10.1080/02640414.2018.1464620>

Laura Hercher (2010) Gender Verification: A Term Whose Time Has Come and Gone, *National Society of Genetic Counselors*, Inc 2010, DOI 10.1007/s10897-010-9323-z Publicerad online 8 sep 2010 (Hämtad: 2018-10-21)

M.L Healy, J, Gibney, C. Pentecost, M.J Wheeler, P.H Sonksen ”Endocrine profiles in 693 elite athletes in the postcompetition setting” *Clinical Endocrinology/* volume 81, Issue 2 2014-03-05

Silvia Camporesi & Paolo Maugeri (2010) Caster Semenya: Sports, categories and the creative role of ethics, *Life sciences: Foundations & ethics PhD program, European school of*

Molecular Medicine and University of Milan, Italy, DOI10.1136/jme.2010.035634, 7 jun 2010 (Hämtad: 2018-10-12)

Tidningsartiklar:

Andersson, Pär, "Kända könsfall i historien" *Expressen*, 31 juli 2008,
<https://www.expressen.se/sport/kanda-konsfall-i-historien/> (Hämtad: 2018-12-27)

Callow, James, "Caster Semenya faces growing backlash after competitors have their say" *The Guardian*, 23 aug 2010, <https://www.theguardian.com/sport/2010/aug/23/caster-semenya-backlash-jemma-simpson> (Hämtad 2018-12-29)

"Caster Semenya: Kan döda nästa generation" *Expressen*, 1 nov 2018,
<https://www.expressen.se/sport/friidrott/caster-semenya-kan-doda-nasta-generation/> (Hämtad 2018-12-21)

Fast, Jonatan, "Usain Bolt slog nytt världsrekord" *Aftonbladet*, 16 aug 2009,
<https://www.aftonbladet.se/sportbladet/a/bKkd2k/usain-bolt-slog-nytt-varldsrekord> (Hämtad: 2018-12-15)

Giwerzman, Aleksander & Giwerzman Lundberg, Yvonne. Androgenreceptorn och testosteronets effekter; *Läkartidningen*, nummer 39 2009-09-22
<http://www.lakartidningen.se/Functions/OldArticleView.aspx?articleId=12810>
(Hämtad:2018-12-21)

Holmberg, Ludvig, "Är hon en man eller en kvinna?" *Expressen*, 5 aug 2017
<https://www.expressen.se/sport/friidrott/ar-hon-en-man-eller-en-kvinna/> (Hämtad 2018-12-15)

"Semenya överklagar IAAF: regler" *Svenska Dagbladet*, 18 juni 2018,
<https://www.svd.se/semenya-overklagar-iaafs-regler> (Hämtad: 2018-12-10)